

Staffan Forsell
Trafikplanering
08-508 266 85
Staffan.forsell@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2009-04-14

Stockholms stads arbete inför ITS Världskongress i september 2009. Lägesrapport.

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner lägesrapporten.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Anette Scheibe
Avdelningschef

Sammanfattning

I september 2009 står Stockholm värdstad för ITS World Congress 2009, en världskongress om Intelligent Transport System (ITS). Nämnden har tidigare uppdragit åt kontoret att ingå överenskommelse om stadens deltagande i Världskongressen. Staden ansvarar för att driva satsningsområdet "Personlig säkerhet och trygghet" samt bidra med projekt inom övriga satsningsområden. Samarbete sker också med Vägverket, SL och Banverket genom Stockholmsinitiativet för ITS-samverkan. Syftet med tjänsteutlåtandet är att ge en lägesrapport.

På kongressen visas stadens ITS-projekt i monter inne på mässan, i en uppbyggd trafikmiljö utanför mässan - *Experience Park* - samt genom studiebesök och föredrag. Satsningar kring framkomlighet, tillgänglighet och miljö samt projekt kring stadens lokala vägdata (LV) lyfts särskilt fram.

Bakgrund

ITS står för *Intelligent Transport Systems* och har ett blivit samlingsbegrepp för tillämpningar där informationsteknologi används inom trafik- och transporter.

ITS Sweden och Vägverket har med stöd från näringslivet och Stockholms stad m.fl. ansökt om och fått värdskapet för ITS World Congress i Stockholm 2009. Stockholms stad är sedan 2003 medlem i ITS Sweden, som ingår i det europeiska nätverket för implementering av intelligenta transportsystem.

ITS World Congress hålls varje år. Vart tredje år hålls kongressen i Europa. Vid kongressen, som normalt samlar 5 000 -10 000 besökare från hela världen, visas olika ITS-lösningar upp. Det finns även plats för utbyte av kunskap och erfarenheter inom området. ITS-kongressen 2006 hölls i London, 2007 hölls kongressen i Beijing och 2008 i New York. Kongressen pågår cirka en vecka med utställningar, seminarier och föreläsningar. En viktig del av kongressen är att kunna visa konkreta ITS-lösningar bl a genom s.k. technical visits, där besökare får möjlighet att själva se olika ITS-lösningar.

Trafiknämnden beslutade 18 januari 2006 att uppdra åt kontoret att ingå överenskommelse med ITS Sweden om stadens deltagande i ITS World Congress 2009. I överenskommelsen tar staden ansvar för att driva satsningsområdet ”Personlig säkerhet och trygghet”. I detta ansvar ingår att identifiera och koordinera projekt inom området samt att planera hur projekten kan visas på Världskongressen. Staden förväntas även bidra med projekt och samarbeten inom övriga satsningsområden.

Syftet med tjänsteutlåtandet är att rapportera till nämnden hur planeringen och arbetet fortskrider.

Arbete inför ITS World Congress 2009

”ITS in daily life” är temat för årets världskongress. Följande satsningsområden har beslutats av kongresstyrelsen och redovisats för nämnden 2007-05-15 (Dnr: dnr T2007-000-01369):

- Trafikledning
- Trafikantinformation
- Transport & logistik
- Stödsystem för ökad säkerhet
- Personlig säkerhet & trygghet
- e-Transaktioner

De svenska aktörerna som arbetar med ITS World Congress 2009 har enats om att kongressen ska användas som drifkraft för samarbeten och satsningar på ITS-tillämpningar både före, under och efter själva kongressen. Under arbetets gång har beslut tagits om att öka kongressens fokusering på miljö- och klimatfrågor. Ett särskilt satsningsområde har startats kring detta.

Organisation

Organisationen kring världskongressen 2009 består av en styrelse, med Vägverkets generaldirektör som ordförande. Stockholms stad representeras i styrelsen av förvaltningschefen för trafikkontoret och VD för Stockholm Business Region. Representanter från Trafikkontoret ingår i olika arbetsgrupper. Kongresschef är den tidigare vägdirektören för Vägverket Region Stockholm.

Mer information om ITS World Congress 2009 finns på:

www.itsworldcongress.com

Stadens satsningsområde

Stadens satsningsområde *Personlig säkerhet och trygghet* fokuserar på hur ITS kan användas för att förbättra trafiksystemets funktion för särskilt utsatta trafikanter, främst funktionshindrade samt barn och äldre. En anpassning av transportsystemet till dessa grupper bedöms ha positiva effekter även för övriga trafikanter. En ökad användning av ITS väcker också frågor om kontroll av den enskilde medborgaren. Satsningsområdet omfattar därför även integritetsfrågor i samband med detta.

Som ansvarig för ett satsningsområde förväntas staden identifiera intressanta projekt inom detta område - både internt och externt, samt etablera samverkan kring hur dessa projekt kan drivas och utvecklas med bäring på världskongressen 2009.

Ett av stadens viktigaste projekt och som ligger i framkant inom området är kontorets pågående projekt om navigations- och informationssystem för synskadade kopplat till digitala kartor. Staden deltar via tillgänglighetsprojektet i projektet e-Adept, som syftar till att ta fram nya tjänster för funktionshindrade baserat bl. a. på stadens lokala vägdata (LV). e-Adept kommer att förevisas både vid *Experience Park* vid Stockholmsmässan, genom studiebesök samt föredrag.

När det gäller satsningar på barn kommer försök med intelligenta övergångsställen och skolbussar att visas i samarbete med bl. a. VTI.

Staden samverkar även med KTH, som driver ett särskilt forskningsprojekt kopplat till stadens satsningsområde. Projektet "Secure City for all through Intelligent Transport Systems" syftar till att belysa hur ITS kan användas för ökad trygghet och säkerhet, med e-Adept som särskild fallstudie.

Stadens bidrag till övriga satsningsområden

Staden förväntas även delta i andra satsningsområden för att visa upp sin verksamhet. Särskilt fokus läggs här på att lyfta fram projekt kring framkomlighet och miljö. Stadens arbete med trafikledning och trafikantinformation samt *ISA - Intelligent hastighetsanpassning* är exempel på områden som staden kommer att visa. Ett annat exempel är de tekniska lösningar som finns inom *Kista Mobile Showcase*.

Stort fokus läggs på de viktiga projekt och tillämpningar som drivs i samverkan med främst Vägverket och SL. Hit hör bland annat trafikledningscentralen *Trafik Stockholm*, Internettjänsten *trafiken.nu*, den gemensamma *reseplanerare* som är under framtagning samt gemensam *storstadsplanering*.

Utöver detta avser staden även visa en ny cykelreseplanerare (ny e-tjänst) samt stadens ambitioner och framsteg när det gäller miljö- och klimatarbete i en tillväxtregion. I flera av dessa projekt utgör *lokal vägdatabas (LV)* en viktig grund för indatahantering samtidigt som *Trafik Stockholm* och *trafiken.nu* utgör hörnpelare för att nå ut till trafikanterna.

Visning av stadens ITS-arbete på kongressen

Kongressledningen har tagit fram en kommunikationsstrategi som baseras på att deltagarna i största möjliga grad ska kunna både se, höra och uppleva ITS-tillämpningar på plats. Staden bidrar markant till detta genom att vara en av initiativtagarna till en *Experience Park* på Stockholmsmässan där ITS-tillämpningar kommer att visas i praktiken. Stadens ITS-satsningar kommer att visas enligt följande:

Monter

Stockholmsinitiativet för ITS (Stockholms stad, Vägverket, SL och Banverket) har en gemensam monter på Stockholmsmässan där även Transportstyrelsen medverkar. Fokus ligger på att visa de stora samverkansprojekten: *Trafik Stockholm*, *trafiken.nu*, *resplaneringstjänster* samt *trängselskatten*. Utöver detta lyfter staden fram *e-Adept*, *miljösatsningar* samt *ISA*.

Experience Park

För att på ett smidigt och attraktivt sätt kunna visa ITS-tillämpningar i praktiken arrangerar staden i samverkan med Vägverket och ett antal samarbetspartners demonstrationer av ITS-tillämpningar i praktiken på en parkeringsyta utanför Stockholmsmässan. Denna aktivitet lanseras under namnet *Experience Park* och baseras på att deltagarna kan gå eller köra elbilar och uppleva olika ITS-tillämpningar längs vägen. Här visar staden bl. a. e-Adept, intelligenta övergångsställen, ISA, laddhybrider, flyttbara VMS (variabel meddelandeskylt) samt trängselskattesystemets tekniska funktion i form av en riktig avgiftsstation. Experience Park utformas som ett Sverige i miniatyr med enkla kulisser för att markera stadsmiljö och med träd och annan rekvisita för att markera landsbygd.

Figur 1. Experience Park, ITS 2009. Planeringskiss.

Studiebesök

Staden arrangerar en sk *technical tour* kring temat *säkerhet och trygghet*. Denna arrangeras i samverkan med SL och omfattar besök på SL:s Trygghetscentral följt av praktisk föreläsning av e-Adept – navigationsstöd för synsvaga – som genomförs på Södermalm där deltagarna får testa systemet längs en utvald rutt. Staden är även delaktig i andra *technical tours*.

Föredrag

Staden har skickat in ett antal förslag på föredrag kring de aktuella projekten samt föreslagit särskilda sessioner kring våra viktigaste områden. Ett stort antal förslag på föredrag har inkommit, och besked kring vilka som antagits beräknas inkomma i april 2009. Här kan bland annat nämnas:

- Surveillance and integrity. Aspects of collecting and controlling information for it's solutions
- Green speed - saving fuel and environment with intelligent speed adaptation in Stockholm
- Improved travel planning for biking and walking
- Traffic management system for central Stockholm – MCS Nordsydaxeln
- Intelligent speed adaptation in the City of Stockholm -Implementation strategy and status
- Traffic signal priority for public transport in Stockholm suburbs
- Trafiken.nu – traffic information from a user perspective
- The challenge of creating a multimodal travel planner for Stockholm - experiences and lessons learned
- Use of mobile vms - information during infrastructure construction
- Regional data management
- Public e-services using the road network as a common denominator
- Stockholm – a city for everyone - how new technology can make every day life easier for elderly and people with disabilities
- Pedestrian navigation in Stockholm
- How local data together with advanced positioning techniques can be used for detailed routing
- Congestion tax in Stockholm: An analysis of the impacts of the permanent scheme and comparison with conditions before, during and after the trial
- The role of the congestion tax in a traffic Strategy for Stockholm

Övriga aktiviteter

Utöver ovanstående pågår även planering av pressaktiviteter och andra informationsaktiviteter. Staden behöver också ha beredskap att kunna hantera särskilda förfrågningar och önskemål om studiebesök och möten.

På Stockholmsmässan planerar Stockholm Business Region tillsammans med Stockholm Visitors Board en gemensam informationsdisk, för att ge besökarna allmän information om Stockholm.

Kontorets synpunkter

Stadens medverkan inför och vid ITS World Congress 2009 bedöms ha flera viktiga effekter. Kongressen förväntas leda till stort intresse för stadens ITS-lösningar och lyfta fram Stockholm som en viktig och spännande plats för nya lösningar inom området. Planeringen inför och genomförandet av kongressen sker i nära samarbete med näringsliv, högskolor och andra myndigheter. Dessutom förväntas kongressen ha positiva effekter på besöksnäring och näringsliv i Stockholm. Varumärket The Capital of Scandinavia kan ytterligare förstärkas.

Arbetet med konkreta ITS-projekt *inför* 2009, har med kongressen som drivkraft, förstärkt samarbetet med andra aktörer (t ex Vägverket, SL och näringslivet). Härigenom har det skapats unika förutsättningar att genomföra gemensamma satsningar, t ex kring ITS för bättre miljö och ökad framkomlighet i Stockholmsregionen. Kontoret vill framhålla att flera av de mål som finns om att kombinera tillväxt med framgångsrikt miljö- och klimatarbete endast kan uppnås med kraftfulla insatser kring trafik, transporter och infrastruktur. En viktig komponent i detta är att använda nya ITS-verktyg tillsammans med andra åtgärder och i nära samverkan mellan inblandade aktörer.

Arbetet med kongressen förväntas även ha gynnsamma effekter på näringslivet, dels genom kongressen i sig, men främst genom de nya produkter och tjänster som kan utvecklas i nära samarbete mellan inblandade aktörer.

En viktig aspekt i sammanhanget är att staden dels arbetar för att kunna visa våra ansträngningar inom ITS på kongressen, men minst lika viktigt är att nyttja kongressen som drivkraft för att förbättra samarbete och resultat inom ITS-området. Kongressens påverkan i detta avseende har varit mycket positiv, och kontoret arbetar för fortsatta effekter även efter kongressen, bland annat genom fortsatt samverkan inom Stockholmsinitiativet för ITS.

Kostnader

Kostnaderna för själva kongressen består främst av arbetstid som läggs ned av kontoret på att samordna projekt, driva stadens satsningsområde samt att planera aktiviteterna på själva kongressen. Kostnaderna ligger inom tidigare fattade genomförandebeslut. Utöver detta tillkommer kostnader för monter och Experience Park som delas med stadens samarbetspartners. Kostnader för utveckling av olika ITS-lösningar sker inom ramen för respektive projekt.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att Trafik- och renhållningsnämnden godkänner lägesrapporten.

Slut